

ΑΝΕΚΔΟΤΑ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΕΓΓΡΑΦΑ
ΤΩΝ ΧΡΟΝΩΝ ΤΗΣ ΤΟΥΡΚΟΚΡΑΤΙΑΣ
ΑΠΟΚΕΙΜΕΝΑ ΕΝ ΤΩ ΜΟΥΣΕΙΩ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ*

66

Ἐπιστολὴ τοῦ προηγουμένου τῆς Ἱ. Μονῆς Βατοπεδίου Διονυσίου πρὸς τὸν Ἐπίσκοπον Σητείας Μελέτιον σχετικὴ μὲ τὴν ἀναζήτησιν ἁγίων λειψάνων ἀνηκόντων εἰς τὴν Μονήν. (Ἰούλιος 1830).

Ἀριθ. Χειρ. Μ. Η. 60. Ἐπὶ διφύλλου λεπτοῦ χάρτου μὲ ὑδατίνας γραμμάς καὶ ψηφία S T διαστ. 0,31×0,215 μ. Ἐπὶ τῆς ὀπισθίας σελίδος ἐπιγραφή: «*Ἰῶ θεοφιλεστάτῳ καὶ σεβασμιωτάτῳ μοι πατρὶ | καὶ Δεσπότῃ Ἁγίῳ Σιτίας Κυρίῳ Κυρίῳ | Μελετίῳ, τῷ Μετὰ Θεὸν προσιάτῃ ἡμῶν | προσκυνητῶς. | Εἰς τὸ Κάστρον τῆς Κρήτης.*» Περαιτέρω: «*Ἐλήφθη τῇ κῆ Ἰουλλίου*». Σφραγὶς ἐπὶ μέλανος ἰσπανικοῦ κηροῦ ἐπὶ ταινίας προσκεκολλημένης πρὸς φακέλλωσιν μὲ στέμμα, δύο κλαδιὰ καὶ ψηφία Π Ρ Γ Β Α Τ Π Ε Δ Ι Ο Ν (Προηγούμενος Βατοπεδίου Διονύσιος). Κατάστασις διατηρήσεως καλή. Τὸ κείμενον ἐπὶ τῶν δύο πρώτων σελίδων.

Τὴν σεβασμιωτάτην μοι ὑμειτέρων Πανιερολογιότητα, δουλικῶς προσκυνῶ | καὶ μετὰ τῆς προσηκούσης εὐλαβείας τὴν ἁγίαν καὶ θνηφόρον | αὐτῆς ἀσπάζομαι δεξιάν.

Τὸν Σεβασμιώτατον Ἁγίον Ἀρκαδίας¹ δουλικῶς προσκυνῶ, καὶ εὐλαβῶς | ἀσπάζομαι τὴν ἁγίαν αὐτοῦ δεξιάν.

† Ἦν καὶ διαφυλάττοι ὁ τῶν ἀπάντων Κύριος καὶ Θεός, ὑγιαίνουσαν καὶ | ἀμεταπτώτως εὐημεροῦσαν, μετὰ τῆς ἐπαπολαύσεως τῶν σωτηρίων καταθῆναι | μίω. μετὰ τὰς δουλικὰς μου ταπεινὰς προσκυνήσεις, καὶ ἔρευναν τῆς θεο | συντηρητικῆς αὐτῆς ἀγαθῆς ὑγείας, δηλοποιῶ αὐτῇ, ὅτι ἐστίαλῃν παρὰ πά | σης τῆς ἀδελφότητός μου τοῦ Ἱεροῦ Μοναστηρίου τοῦ Βατοπαιδίου, εἰς ἀναζή | τησιν, καὶ παραλαβὴν τῆς ἁγίας Ζώνης, τοῦ Τιμίου σταυροῦ, τῆς Ἁγίας | Κάρας τοῦ Ἁγίου ἀνδρέου Κρήτης, τὰ ὅποια πρὸ δέκα χρόνων ἐστά | λησαν ἀπὸ τοῦ Ἱεροῦ μου Μοναστηρίου τοῦ Βατοπαιδίου διὰ τὸ θανατικὸν² | εἰς τὰ αὐτόθι. ἐπειδὴ λοιπὸν πρὸ χρόνων ἐπληρορορήθημεν ὅτι τὴν ἁ | γίαν Ζώνην, τὸν Τίμιον σταυρόν, τὴν ἁγίαν εἰκόνα τῆς Θεοτόκου, καὶ | ὅλα τὰ λοιπὰ εἰδήματα ὅσα εἶχεν ἀπὸ σύναξιν ἡ ἁγία Ζώνη, | τὰ ἐπαράλαβεν καὶ τὰ ἔχει εἰς φύλαξιν ὁ Σινιὸς Δομένικος τότε κόν | σολος Ἑγγλέζος,

*) Συνέχεια ἐκ τῆς σελίδος 232 τοῦ Δ' τόμου.

διὰ τοῦτο ἦλθον ἐδῶ εἰς τὴν Σαντορήνην ὃ, που εὗρισκε | ται καὶ ἡ εὐ-
γένειά του διὰ νὰ τὰ λάβω, νατὰ πηγαίνω εἰς τὸ Ἱερὸν | μας Μονα-
στήριον τοῦ Βατοπαιδίου. ὁ σινιὸρ Δομένικος ἐδῶ προβάλλει | ὅτι τὰ
ἔλαβεν τότε εἰς φύλαξιν, ὅμως τοῦ τὰ πῆρεν ὁ ὑψηλότατος | πασαῖ Ἐ-
φένδης μας ὁ εὐρισκόμενος τότε εἰς τὸ Κάστρον τῆς Κρήτης. | μὲ ὅλον
ὁποῦ ἀπὸ πολλοὺς ἐπληροφορήθημεν εἰς τὸ Βατοπαῖδι, ὅτι | ἡ εὐγένειά
του τὰ ἔχει ὅλα. καὶ ἐδῶ ἀφ' ἧς ἡμέρας ἦλθεν εἰς τὴν | Σαντορήνην
ὅλος ὁ Κόσμος ἄνδρες καὶ γυναῖκες καταβοῶσιν ὅτι | βέβαια ἡ εὐγέ-
νειά του τὰ ἔχει. ἐπειδὴ λοιπὸν προβάλλει δυσκολίας | διὰ τοῦτο παρα-
καλῶ τὴν σεβασμιωτάτην μοι Πανιερολογιότητά της | νὰ λάβῃ τὸν κόπον
καὶ τὴν φροντίδα, νὰ μοι δηλοποιήσῃ ὅλην | τὴν ὑπόθεσιν τῆς ἁγίας
Ζώνης πῶς ἠκολούθησεν εἰς τὴν ἀρχὴν | τῆς περιστάσεως. αὐτοῦ ὅλον
εὗρισκονται χριστιανοὶ ὀλίγοι τινὲς ὁποῦ | ἠξεύρουσιν αὐτὴν τὴν ὑπό-
θεσιν πῶς ἐγένετο ἀπὸ τὴν ἀρχὴν, καὶ παρακαλῶ νὰ | τοὺς ὁμιλήσῃ νὰ
τοὺς συμβουλεύσῃ πατρικῶς καὶ ἀρχιερατικῶς ὅσοι ἠξεύρουσιν νὰ | ἀ-
ναφέρωσιν ὅσα ἠξεύρουν εἰς τὴν πανιερολογιότητά της, καὶ νὰ μοι εἰδο-
ποιήσῃ πε | ρὶ πάντων. καθὼς καὶ τὸ Μοναστηριακὸν μου Γράμμα,
πρὸς τοὺς εὐλογημένους | χριστιανούς ἀναφέρει περὶ αὐτῆς τῆς ὑποθέσε-
ως. προσέτι τὴν παρακαλῶ | νὰ μοι γράψῃ καὶ διὰ τὴν Ἁγίαν Κάραν τοῦ
ἐν Ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἁν | δρέου Κρήτης ποῦ εὗρισκεται, ὁμοίως
καὶ τὰ δύο ἀργυρᾶ Κουτεῖα τοῦ Τιμίου | σταυροῦ, καὶ τῆς Ἁγίας Ζώ-
νης, ποῦ εὗρισκονται, διὰ νὰ κάμωμεν τρόπον | νατὰ παραλάβωμεν,
νὰ μὴ δοκιμάσῃ καμμίαν βλάβην τὸ Ἱερὸν Μονα | στήριον τοῦ Βατο-
παιδίου, διότι πολλὰ καλῶς ἠξεύρει ἡ Πανιερολογιότης της | ὅτι μὲ
πολλὰς παρακλήσεις τότε καὶ τοῦ Μακαρίτου Ἁγίου Μητροπολίτου ὁ,
καὶ | ὅλων τῶν εὐλαβῶν χριστιανῶν τὸ Βατοπαῖδι, δὲν ἐπαράβλεψε τὴν
αἴτησιν | τῶν χριστιανῶν, ἀλλὰ ἐξαπέστειλε τοὺς ἁγίους θησαυρούς,
καὶ ἐλευθερώθη ὁ | τόπος ἀπὸ τὸ θανατικόν, ἐπειδὴ ὅμως ἔτυχεν ἡ
περίστασις διὰ τὰς Ἁμαρ | τίας ἡμῶν, καὶ διεσκορπίσθησαν τὰ ἅγια,
παρακαλοῦμεν ὅ,τι ἠξεύρει νὰ | μοι εἰδοποιήσῃ, διὰ νὰ μένη τὸ Μνημό-
συνόν της αἰώνιον εἰς αἰῶνα τὸν ἅ | παντα, καὶ νὰ συγκαταριθμηθῇ
μετὰ τῶν ἀοιδήμων Πατριαρχῶν καὶ Ἁρ | χιερέων τῶν συνδρομητῶν
τῆς Ἁγίας Μονῆς τοῦ Βατοπαιδίου. παρακαλῶ παρα | καλῶ τὸν Ἁγι-
ον καὶ Σεβασμιώτατον Δεσπότην μου νὰ μοι εἰδοποιήσῃ μὲ πρῶ | τον.
ταῦτα προσκυνητιῶς, ἐξαιτούμενος δὲ καὶ τὰς πατρικὰς αὐτῆς εὐχὰς καὶ
| εὐλογίας, μένω μὲ σέβας βαθύτατον. ,αωλψ Ἰουλίου ιδη

Τῆς σεβασμιωτάτης μοι ὑμετέρας πανιερολογιότητος, ἀπὸ Σαντορή-
νην
δοῦλος ταπεινός, καὶ πρόθυμος εἰς τὰς προσταγὰς
† Διονύσιος προηγούμενος τῆς Ἱεροῦ Μονῆς τοῦ Βατοπαιδίου ἐν τῷ
Ἁγίῳ ὄρει τοῦ Ἁθῶνος.

ἡ εὐσπλαχνία τοῦ Κραταιωτάτου ἡμῶν ἄνακτος ἐσυκώθησαν καὶ τὰ στρατεύματα ὅπου ἐφύ | λατιον τὰ Μοναστήρια τοῦ Ἁγίου ὄρους, μὲ προσκυνητὸν ὑψηλὸν ὄρισμόν, καὶ ἔμεινεν ὁ τόπος | κατὰ τὸ πρῶτον πρὸ τῆς περιστάσεως. μόνον ἓνας χάσεκη ἀγᾶς⁴ εὐρίσκεται ἀπὸ μέρους | τοῦ ὀτζακίου⁵ καθὼς καὶ πρῶτον, καὶ δι' εὐχῶν τῆς ἡσύχασεν ὄλον τὸ Ἅγιον ὄρος.

Σ Η Μ Ε Ι Ω Σ Ε Ι Σ

¹⁾ Πρόκειται περὶ τοῦ Μαξίμου τοῦ Σιβιανοῦ, ἀναφερομένου ὑπὸ τοῦ Στεφάνου Νικολαΐδου. Ἐχειροτονήθη οὗτος τῷ 1825 καὶ ἀπέθανε τῷ 1843 (βλ. «Κρητικά Χρονικά» Γ', σ. 313-4) Πρὸ τῆς χειροτονίας του εἶχεν ἔλθει εἰς γάμου κοινωνίαν, ἐξ ἧς ἀπέκτησε δύο υἱούς, τὸν Γεώργιον καὶ Γρηγόριον, καὶ μίαν κόρην, τὴν Βικτωρίαν (βλ. Τ. Α. Η. κῶδ. Τεμένους Ζουλφικάρ Ἁλῆ Πα-sā, ἀριθ. 89 παλαιός, σ. 44).

²⁾ Τὸ ἐνταῦθα μνημονευόμενον θανατικὸν εἶναι ἀναμφιβόλως ἡ πανώλης τοῦ 1819, περὶ τῆς ὁποίας διαφωτιστικὰς πληροφορίας βλ. εἰς τὴν ἐν τῷ περιοδικῷ «Μύσων», Β', σ. 10, δημοσιευθεῖσαν ἐπιστολήν.

³⁾ Τοῦ Γερασίμου Παρδάλη, ὅστις ὡς γνωστὸν ὑπέστη μαρτυρικὸν θάνατον μετὰ τῶν ἄλλων Ἐπισκόπων καὶ Ἡγουμένων τὴν 24ην Ἰουνίου 1821.

⁴⁾ Ἀρχηγὸς ἰδιαιτέρου σώματος τῆς ἀνακτορικῆς φρουρᾶς.

⁵⁾ Τοῦ σώματος τῶν Γενιτσάρων.

67

Ἐπιστολὴ τοῦ ὁμογενοῦς Μιχαὴλ Τοσίτζα, πρώτου προξένου τῆς Ἑλλάδος παρ' ἐν τῷ Μεχμέτ Ἀλῆ, σταλεῖσα ἐξ Ἀλεξανδρείας πρὸς τὸν Ἐπίσκοπον Σητείας Μελέτιον, σχετικὴ μὲ μεσολάβησιν παρὰ τῷ Ἀντιβασιλεῖ τῆς Αἰγύπτου διὰ τὴν ἀνοδὸν του εἰς τὸν Ἀρχιερατικὸν Θρόνον Κρήτης. (Νοέμβριος 1830).

Ἀριθ. Χειρ. Μ. Η. 76. Ἐπὶ διφύλλου κοινοῦ χάρτου μὲ ὑδατίνας γραμμάς, ψηφία ALMASSO καὶ ἄγκυραν ἐν κύκλῳ, διαστ. 0,30×0,205 μ. Ἐπὶ τῆς ὀπισθίας σελίδος ἐπιγραφή: «Τῷ Πανιερωτάτῳ Ἁγίῳ Σιτειᾶς εἰς Κρήτην κυρίῳ | κυρίῳ Μελετίῳ, εὐλαβῶς. | Εἰς Κωνσταντινούπολιν. Περραιτέρω: «ἔλαβον δεκεμβρίου ε η:» Δι' ἄλλης χειρός: «Διὰ μέσον τοῦ Ἀλ. Δημητρίου Κυργ(. . .) ὅπου σᾶς | τῇ 3 10βρίου 1830 Κωνσταντινούπολιν». Ἡ σφραγὶς ἀπεκολλήθη. Κατάστασις διατηρήσεως ἀρίστη. Τὸ κείμενον ἐπὶ τῆς πρώτης σελίδος.

Τὴν ὑμετέραν Πανιερότητα εὐλαβῶς προσκυνῶ!

Ἐλαβον κατ' αὐτὰς τὸ πανίερον εὐχετικὸν τῆς γράμμα 15 τοῦ παρελθόντος | κ' ἐπληροφορήθην ὅσα ἐν αὐτῷ μοι ἱστορεῖ περὶ τοῦ σκοποῦ τοῦ αὐτούσε | ἐρχομοῦ τῆς, καὶ ὅσα ἐπεθύμησε νὰ ἀναφέρω εἰς τὸ Ἅγιον ὄρος. Δὲν ἔλειψα | νὰ ἐνεργήσω τὰ τῆς θελήσεώς τῆς, καὶ ἔχω τὴν εὐ-

χαρίστησιν νὰ ἀναγγείλω | εἰς τὴν ὑμετέραν Πανιερότητα τὴν εὐνοϊκὴν
 τοῦ Ὑψους ἀπόκρισιν, | ὅτι δὲν ἐπιθυμεῖ βέβαια ἄλλος νὰ λάβῃ τὸν
 Ἀρχιερατικὸν Θρόνον Κρήτης, | παρὰ ἐκεῖνος τὸν ὁποῖον ὁ Λαὸς αὐ-
 τοθελήτως ἔκλεξε, καὶ ὅτι ἂν ἤθελεν | ἐρωτηθῆ, αὐτὴ θέλει ἦναι ἡ ἀ-
 πόκρισίς του. Παρακαλῶ τὴν ὑμετέραν | Πανιερότητα νὰ μὲ προσιάξῃ
 ἐλευθέρως εἰς τὰ δυνατά μοι, καὶ | ἔξαιτούμενος τὴν ἐξακολούθησιν
 τῶν ἀγίων αὐτῆς εὐχῶν μένω | μὲ τὴν ἀνήκουσαν εὐλάβειαν,

τῆς Πανιερότητός της

ὁ Δούλοσας

Ἐν Ἀλεξανδρείᾳ τῇ 14 9βρίου 1830

Μιχαὴλ Τοσίτσας

68

Ἐπιστολὴ τοῦ Ἐπισκόπου Ρεθύμνης Ἰωαννικίου πρὸς τὸν Μητροπο-
 λίτην Κρήτης Μελέτιον, εὐχαριστήριος διὰ τὴν μεσολάβησιν πρὸς
 ἀπελευθέρωσιν τῶν αἰχμαλώτων ἀνεψιῶν του. (Ἰούνιος 1831).

Ἀριθ. Χειρ. Μ. Η. 62. Ἐπὶ διφύλλου κοινοῦ χάρτου μὲ ὑδατίνας γραμ-
 μάς, ψηφία V G καὶ 3 πῖλους, διαστ. 0,32×0,215 μ. Ἐπὶ τῆς ὀπισθίας
 σελίδος ἡ ἐπιγραφή: «*Ἐπὶ Πανιερωτάτω καὶ Σεβασμιωτάτῳ μοι Δεσπότη,*
Ἀγίῳ | Κρήτης, Κυρίῳ Κ(υρί)ῳ Μελετίῳ. Προσκυνητῶς. | Εἰς Κωνσταν(τι-
νούπολιν). Περαιτέρω: «*31 ῥθ. Ἰωαν., (1831 Ρεθύμνης Ἰωαννίχιος)* Ἡ
 σφραγὶς ἀπεσπασθῆ. Κατάστασις διατηρήσεως καλή. Τὸ κείμενον ἐπὶ τῆς
 πρώτης σελίδος.

Τὴν ὑμετέραν πολυεραστὸν μοι Πανιερότητα ἐν χ(ριστ)ῶ κατασπα-
 ζόμενος | προσκυνῶ.

† Τὸ ἀπὸ δης τῆς Διακενησίμου Σεβάσμιόν της λαβὼν | ἐχάρημεν
 μεγάλως ἐγὼ τε καὶ πάντες οἱ φίλοι· εἰς μάτην | ἠρώτουν ἕκτοτε περὶ
 τῆς Πανιερότητός της τοὺς ἀπ' αὐτόθι ἐρ | χομένους. σήμερον ὦν ἐπὶ
 κρεβάτου ὄχι ἀπὸ ρευματι | καὶ, ἐπισκεπτόμενος παρὰ τοῦ συναδελφοῦ
 Ἀγίου Μυρῆνης | φθάνει εἰς χεῖρας μου ἐν γραμματίῳ ἀπὸ τὰ πρῶ-
 ην αἰχμά | λωτα ἀνέψιά μου Τίτον καὶ Μηλιτιάδην, ἀπελευθερωθέντα
 καὶ | γράφοντα ἀπὸ Κάνδιαν. Ὅλοι οἱ συμπαρόντες ἐν οἷς ἦ | το καὶ
 ὁ μεγαλύτερος ἀδελφός των μὲ δάκρυα χαρᾶς εἰς τοὺς ὄφ | θαλμοὺς ἐ-
 δοξάσαμεν τὸν Θεόν. ἀφίνω τὴν εὐαίσθητόν της | ψυχὴν νὰ φαντασθῆ
 πόσους πολυχρονισμοὺς, πόσας εὐχάς, καὶ | πόσην φήμην ἔλαβεν ὁ Με-
 λέτιος. δὲν ἐπέρασε μία | ὥρα καὶ ἡ φήμη διεδόθη εἰς ὄλους τοὺς πα-
 τριώτας μας, καὶ ὄλοι | φωνάζουν, ζήτω ὁ Κρήτης, ζήτω ὁ Μελέτιος.

Δεσπότη μου καὶ ἀδελφέ μου, ἐλπίζω μὲ τοιαῦτα εὐσπ | λαχνικὰ
 κινήματα, ὁ ὑψηλότατος Μεχμεταλῆ ἐφέντημας | νὰ ἀποκαταστήσῃ τὴν
 πατρίδα μας πλέον καλοκατοικημέ | νην, ἢ πρότερον. καὶ νὰ ζήσωμεν

καὶ ἡμεῖς ζωὴν ἀνετον | καὶ εἰρηνικὴν, ἐπισυναγόμενοι ἕκαστος εἰς τὰ
ἴδια. καὶ γενόμενοι | δοατζήδες¹ του παντοτεινοί.

Περιμένω μὲ ἀνυπομονησίαν μου Σεβασμίαν ἐπιστολήν | της, πε-
ριεκτικὴν καὶ τῆς Δεσποτικῆς μοι ὑγείας της, καὶ τῶν ὧν | οἶδε με
ἐφιέμενον. Ὁ Ἅγιος Χίου, καὶ Ἅγιος Μυρῆνης | τὴν προσκυ-
νοῦν ἀδελφικότητα. τὸ ἐκκλησιδάκι μᾶς ἐπρο | ξενοῦσε παντοτεινὴν ἀ-
νάμνησιν τοῦ Κρήτης.

Τοὺς περὶ τὴν Πανιερότητά της ἅπαντας τοὺς μὲν ἀσπάζο | μαι,
τοὺς δὲ εὐχομαι. αὐτὴν δὲ μεταπροσκυνῶντας εἰμὴ

Ἐν Σύρα τῇ 15ῃ Ἰουνίου ,αωλωφ
τῆς πολυεράστου μοι Σεβασμιότητός της ἐν χ(ριστ)ῶ ἀδελφός
καὶ εἰς τοὺς ὄρισμοὺς
† ὁ ρηθύμνης Ἰωαννίκιος

Σ Η Μ Ε Ι Ω Σ Ε Ι Σ

¹⁾ Δοατζήδες: εὐχεται, θεράποντες ἀφοσιωμένοι.

69

Ἐπιστολὴ τῆς Ἱ. Μονῆς Γουβερνέτου πρὸς τὸν Μητροπολίτην Κρή-
της Μελέτιον, σχετικὴ μὲ τὸν διακανονισμόν τῶν λογαριασμῶν
τῶν μετοχίων της καὶ τὸν ἔλεγχον τοῦ δυστροποῦντος νομέως τοῦ
μετοχίου τοῦ Ἁγ. Γεωργίου. (Ὀκτώβριος 1831)

Ἀριθ. Χειρ. Μ. Η. 146. Ἐπὶ διφύλλου λεπτοῦ χάρτου μὲ ὑδατίνας γραμ-
μάς, ψηφία N R καὶ τρία κυάθια, διαστ. 0,32×0,225 μ. Ἐπὶ τῆς ὀπι-
σθίας σελίδος ἐπιγραφή: *Τῶ Πανιερωτάτῳ καὶ Σεβασμιωτάτῳ μητροπολί-
| [τῆ] Κρήτης, Κυρίῳ Κυρίῳ Μελετίῳ. τῶ πανσεβά | σιῳ ἡμῖν Πατρὶ. |
Εἰς Ἡράκλειον | προσκυνητῶς*. Σφραγίς ἐπὶ ἐρυθροῦ ἰσπανικοῦ κηροῦ
δυσδιάκριτος. Τὸ κείμενον ἐπὶ τῆς πρώτης σελίδος, φέρον κάτω τὴν σφρα-
γίδα τῆς Μονῆς δι' αἰθάλης μὲ τὴν Παναγίαν τῶν Ἀγγέλων καὶ ἐπιγρα-
φήν: *СΦΡΑΓΙΣ ΜΟΝΗΣ ΙΕΡΑΣ Ν ΓΔΕΡΝΕΤΟΥ*. Κατάστασις
διατηρήσεως μετρία· φθοραὶ ἐκ τῆς ὑγρασίας κατὰ τὰ σημεῖα πτύξεως.

Τὴν σεβασμίαν μας αὐτὴν Πανιερότητα, ταπεινῶς προσκυνοῦμεν,
τὴν χαριτόβρυτόν της | δεξιάν, πανευλαβῶς κατασπαζόμεθα.

»μετὰ δὲ τὰς ταπεινάς μας πρὸς αὐτὴν προσκυνήσεις, τῇ εἰδοποιοῦ-
μεν ὅτι κατὰ τὰς | διαταγὰς της ἐσυναθροίσθημεν ὅλοι οἱ πατέρες τοῦ
Ἱεροῦ μοναστηρίου μας εἰς τὸν ἀπεσταλμένον | της πρωτοσύγκελλον
καὶ ἐθεωρήσαμεν ὅλων τῶν μετοχίων τοὺς λογαριασμούς, ἐκτὸς [τοῦ]
ἁ | γίου γεωργίου εἰς τὸ νεροκούρου. ἐπειδὴ καὶ ὁ παππᾶ γεδεῶν δὲν

τὸ δέχεται διόλου, ἀλλὰ | λέγει ὅτι δὲν θέλει νὰ γνωρίζῃ κανένα, ἀμὴ
ζητεῖ νὰ τὸ ἀποσπάσῃ ὡς πατρογονικόν | του, τὸ ὁποῖον (;) [δὲν τὸ]
δεχόμεθα κατ' οὐδένα τρόπον. καὶ δὲν εἶναι μόνον τοῦτο, ἀλλὰ | καὶ
τὸν [. . . . λογαρια]σμόν (;) παρω[. . . .] δὲν ἐφανέρωσε, ὦ | σιε
[. . . . σεβασμι]ότητά σας καὶ [. . . .]λόν του ὡς ἀκολουθῶς. |
» 8 τάλαρα, τὰ ὀπ[οῖα ἔ]λαβε παρὰ τοῦ μετοχίου τῆς δέπλας, διὰ τὸ
» βόδι ὁποῦ τοῦ ἐψόφησε. |

» ἀπὸ ἓνα νερόμυλον πάκτος ἀπὸ τὸν κουτρογλοῦν,	γρόσια	300
» ἀπὸ τὴν χαλέπα πάκτος ἀπὸ τὸν χροουδούτην	»	600
» ἀπὸ τοῦ ἀγίου παύλου ταῖς ἐλαῖς ἀπὸ τὸν χουσεῖτην	»	130
» 18 πρόβατα ἀπὸ τὰ μοναστηριακὰ ἔλαβε	»	360
» 80 μέτρα λάδι ἀπὸ τὸν τοσοῦν μπεί σαρδέλα ἀπὸ ταῖς ἐλαῖς τοῦ χορδακιοῦ	»	1440
» μετὰ τὸν λογαριασμόν ἀπὸ τὴν δέπλαν κρυφίως 6 μέτρα λάδι	»	120
» ὁ σόκος πᾶς τζαούσης, τοῦ ἔδωσε ἀπὸ χορδάκη καὶ στέρες μέτρα λάδι 68 στένον	»	1224
» ἀπὸ τὸν κουμαρέα τοῦ ἔδωσε ὁ ἴδιος 113 μέτρα λάδι	»	2034
		<u>» 6208</u>

ἡμεῖς λοιπὸν ἐκρίναμεν ὅτι καὶ αὐτὰ νὰ ἦναι εἰς τὸ ἐξῆς ἀλεσμο-
νησμένα, πλὴν μετὰ ταῦτα | ἀποφασίσσαμεν νὰ στείλωμεν ἄνθρωπον
τοῦ μοναστηριοῦ τοῦ νὰ θεωρῇ καὶ νὰ γράφῃ τὸ λάδι, δι | ἃ νὰ μὴν
ἤθελε γένη, κάμμια κλοπὴ ἀπὸ τοὺς ἐλαιοτριβηγιάρηδες. ἐπειδὴ μό-
νος εἰς | ἐν μετόχιον, ἐν ᾧ ἀκολουθεῖ καὶ ἐνορία, δὲν ἠμπορεῖ νὰ κά-
νη καὶ τεφτέρι. ὁποῦ καθὼς καὶ | μόνοι σας τὸ γνωρίζετε, δὲν εἶναι
ἱκανὸς νὰ τὸ ἐξακολουθῇ. καὶ μήτε αὐτὸ δὲν τὸ δέχθη | κε. ὁ-
θεν παρακαλοῦμεν τὴν Πανιερότητά της νὰ μᾶς συμβουλεύσειτε, πῶς
ἔχομεν νὰ | κάνομεν μὲ αὐτὸν τὸν ἄνθρωπον, διατὶ γίνεται [. . . .]
τῆς ἀδελφότητος, τὸ νὰ ἀναχωρήσῃ ὁ | καθεὶς εἰς τὰ ἴδια. καὶ ταῦτα
μὲν ὡς ἐν τοσοῦτω, αἱ δὲ θεοπιθεῖς αὐτῆς εὐχαὶ ἦεσαν πρὸς | ἡμᾶς
ἀρξῶναι διὰ βίον. τῇ κῆ ὀκτωβρίου ,αωλα'

οἱ ὅλοι εἰς τὰς ἐπιταγὰς τῆς πανιερότητός της πρόθυμοι καὶ τα-
πεινοὶ δοῦλοι της, ὁ τῆς Ἱερᾶς μονῆς Γουβερνείου χρύσανθος μένω |
» ὑποκλεινέστατος δούλος δαμασκηνὸς Ἱερομόναχος
» συμεών, Ἱερομόναχος δούλος ταπινὸς
» ταπηνὸς δούλος Ἰωακείμ Ἱερομόναχος
» ταπηνὸς δούλος Βενηαμὴν Ἱερομόναχος

παρακαλεῖται νὰ δεχθῇ παρὰ τοῦ κύρ Νικολάου Μ. σμυρναίου | κά-
στανα ὁκ. 40 | καὶ καρπούζα 1.

Ἐπιστολὴ τοῦ ὁμογενοῦς Μιχαὴλ Τοσίτζα πρὸς τὸν Μητροπολίτην Κρήτης Μελέτιον, δι' ἧς διαβιβάζεται ἐπιστολὴ πρὸς τὸν Μιχαὴλ Πολυχρονίου, ἀνακοινοῦται ἔπαινος διὰ τὸ σύστημα καταγραφῆς τῶν ὀνομάτων εἰς τὰς τελετουργίας καὶ δίδεται παραγγελία προμηθείας ἐλαίου. (Νοέμβριος 1831).

Ἄριθ. Χειρ. Μ. Η. 91. Ἐπί διφύλλου χάρτου ἀκριβῶς ὁμοίου τοῦ ὑπ' ἀριθ. 67 ἐγγράφου καὶ τῶν αὐτῶν διαστάσεων, ἄνευ ἐπιγραφῆς ἐπὶ τῆς ὀπισθίας σελίδος. Κατάστασις διατηρήσεως κακῆ, λόγῳ ὑγρασίας ἐξ ἧς διεβρώθη ὁ χάρτης κατὰ τὰ σημεῖα πτύξεως καὶ τὰ κράσπεδα. Τὸ κείμενον ἐπὶ τῶν δύο πρώτων σελίδων.

Ὑπόκλισιν τὴν εἰκυνίαν!

Σεβαστὴν μοι τρισυπέραστον ἀνημερολόγητον τῆς αὐτῆς | πανιερό-
τητος ἐπιστολὴν τοῦ παρελθόντος μηνὸς Ὀκτωβρίου ἀπεδέχθην εὐχα-
ρίστως, | εἰς τὴν ὁποίαν πρὸ πάντων θεωρῶ μὲ ὑποχρέωσίν μου τὴν
πρὸς τὸν κύριον | Μιχαὴλ Πολυχρονίου¹ ἐξαποστολὴν διὰ λόγου του γρα-
φῆς μου, συνοδευθείσης μὲ | τὰς ἐκ παρακλήσεώς μου ἀποχρώσας
τῆς Πανιερότητός Σας [.

.
διὰ (;)] | τὸ ὁποῖον ἀκολούθως μ' ἤλθε γραφὴ, καὶ ἐπειδὴ ἀ-
πόκρισιν [δὲν ἔλαβον] | Σᾶς ἐγκλείω εἰς τὴν παροῦσαν μου, πολλὰ ἀ-
ναγκαίαν μάλιστα ὡς περιέχουσιν ὀριστικὴν (;) γραφὴν ἀφορῶσαν τὸ
τέλος τῆς ὑποθέσεως αὐτῆς εἰς τὸν κύριον Μιχαὴλ Πολυχρονίου, | πα-
ρακαλῶ τὴν πανιερότητά σας νὰ τὴν διευθύνῃ ἀσφαλῶς. |

Τῆς ἀρμοδίας εὐκαιρίας ἐπιτυχῶν, ἀνέφερον εἰς τὸ Ὑψος τὰ | περὶ τῆς
καταγραφῆς διατρέχοντα, κ' ἐπήνεσε μάλιστα μετ' εὐχαριστήσεώς του
τὸν τρόπον | τῆς κατὰ τοῦτο μεταχειρίσεώς της, ὅτι δηλονότι ἐπὶ λόγῳ
μνημοσύνης ἐν ταῖς ἐντεύξεσι | καὶ Ἱεραῖς τελεταῖς καταγράφετε, κα-
θὼς τοῦτο θεωρῶ κ' ἐγὼ συντελεστικώτερον μέσον | διὰ τὴν θεωρί-
αν ταύτην, νομίζων ἀπέριτιον νὰ καταγράψῃτε μεταξὺ τῶν ζώντων
καὶ | αὐτῶν τῶν θανόντων τὰ ὀνόματα, δειγματίζοντες εἰς τὸν λαὸν ἀ-
ληθῆ τὴν ἐπαγγελίαν | σας, κατόπιν τῶν ἐν μεταξὺ Ἱερουργειῶν της,
μὲ τὰς ὁποίας κρίνω ἄφρευκτον | τὴν ἀπαλλοτριώσιν πάσης ἀμφιβόλου
ἰδέας τοῦ λαοῦ.

Ἐνθαῤῥυνόμενος εἰς τὴν πνευματικὴν μοι ἀγάπην σας οἶμαι
παρακαλῶ | νὰ μοι προβλέψῃτε καὶ μοι στείλετε ἐπομένως δι' ἐδῶ
Ὀκάδες 450 λάδι τῆς αὐτοῦ | [παραγωγῆς ;] τὸ ὁποῖον θέλω διὰ χρῆ-
σιν τῆς οἰκίας μου, δηλονότι ὀκάδες 400 ἐξ αὐτῶν διὰ [φῶς ;]
διὰ φαγὴν [. | θὰ ἐ]μβάσω ἂν δὲν οἶμαι συμπέση χρεῖα

νά τὸ πληρώσω ἐδῶ. ὅτι δὲ | πρέπει νὰ ἦναι ἐκλεκτῆς ποιότητος, δὲν ἀμφιβάλλω, ἐπειδὴ εἶμαι βέβαιος, | ὅτι θέλει ἀγορασθῆ ἀπὸ ἀνθρώπου σὰς εἰδήμονος αὐτοῦ τοῦ εἴδους, διὰ τὰ ἦναι—τὸ διὰ φῶς ἀνάλογον τῆς χρήσεώς του καθαρὸν, καὶ τὸ διὰ βρῶσιν κατάλληλον | τῆς αὐτῆς χρήσεως, καὶ χωριστὰ τὸ ἐν ἀπὸ τᾶλλο, μὲ ὑποχρεώσιν μου.

Ταῦτα, κ' ἐξαιτούμενος τὰς πανιερωτάτας εὐχάς, ὑποσημειοῦμαι
| μὲ τὸ προσῆκον σέβας ὁ δούλοσας
τῆς ὑμετέρας Πανιερότητας Μιχαὴλ Τσοίτσας

Ἰαλεξάνδρεια τῆ 9 Φβρ. 1831

Ε. Γ ἀκολούθως ἦναι νὰ ἔλθουν καράβια | δύο τρία φορτωμένα διὰ
λ[σμον] Ὑψους του | δι' αὐτοῦ, καὶ ἄς μοὶ γένη[.

Σ Η Μ Ε Ι Ω Σ Ε Ι Σ

¹⁾ Ἴσως πρόκειται περὶ τοῦ γνωστοῦ ἀγιογράφου Μιχαὴλ Πολυχρόνη ἢ Πολυχρονίδη (βλ. «Χριστιανικὴ Κρήτη» Β', σσ. 77, 87 καὶ 104, «Κρητικὰ Χρονικὰ» Γ', σσ. 300 καὶ 317).

71

Ἐπιστολὴ τοῦ Στεφανάκη Βογορίδου¹ πρὸς τὸν Μητροπολίτην Κρήτης Μελέτιον, δι' ἧς ἀπαντιᾶ εἰς ἀποσταλεῖσαν ἐπιστολὴν καὶ ἐνθαρρύνει εἰς τὸ ἀρχιερατικὸν αὐτοῦ ἔργον. (Νοέμβριος 1831).

Ἀριθ. Χειρ. Μ. Η. 148. Ἐπὶ διφύλλου λεπτοῦ χάρτου, μὲ ὑδατίνας γραμμάς, ψηφία Ν R καὶ λέοντα, διαστάσεων 0,36×0,245 μ. Ἐπὶ τῆς ὀπισθίας σελίδος ἡ ἐπιγραφή: «*Τῷ Πανιερωτάτῳ καὶ Θεοπροβλήτῳ Μητροπολίτῃ | Ἀγίῳ Κρήτης Κυρίῳ Μελετίῳ, τῷ ἐν Χριστῷ μοι | πατρὶ Σεβασμιωτάτῳ: | Πανευλαβῶς*». Περαιτέρω δι' ἄλλης χειρός: «*Ἐλήφθη Ἰανουαρίου ΙΖη*». Σφραγίς ἐπὶ ἐρυθροῦ ἰσπανικοῦ κηροῦ διὰ δακτυλιολίθου μὲ παράστασιν ἀνθρώπου καὶ πτηνοῦ. Κατάστασις διατηρήσεως σχετικῶς καλὴ. Μικραὶ φθοραὶ ἐκ σητῶν καὶ ὑγρασίας. Τὸ κείμενον καὶ τὸ ὑστερόγραφον ἐπὶ τῆς πρώτης σελίδος.

Τὴν Σεβασμίαν μοι αὐτῆς Πανιερότητα εὐλαβῶς προσκυνῶ, σὺν τῷ | ἀσπασμῷ τῆς πανιέρου δεξιᾶς της!

» Ἐλαβον μετὰ τὰ [προλα]βόντια καὶ τὸ κατὰ τὴν 18ην τοῦ παρελθόντος Αὐγούστου σεσημειωμένον πατρικόν της σεβάσμιον. Ἡ πρὸς ἐμὲ πνευματικὴ πατρικὴ της διάθεσις, καίτοι πε | ριστοιχισμένην ἐσμῶ τοσοῦτων ἐπαρχιακῶν φροντίδων, τὴν προάγει εἰς ἐνδείξεις μνήμης εἰ | λικρινοῦς, ἐν οἰαδήτινι εὐκαιρίᾳ, καὶ ἐπιτυχίᾳ γραμματοκομιστῶν. Ἐγὼ δὲ, καίτοι οὐχ' ἦτ | τον ὑποχρεούμενος ἐξ ἀμοιβῆς εἰς τῶν ἐν εὐλαβείᾳ ὑἱκῶν φρονημάτων μου τὰς ἐγγράφους | δηλώσεις,

μὴ συντρεχούσης τῆς εὐκαιρίας διὰ τῶν ποικίλων ἀσχολιῶν μου τὸ ἔντονον | καὶ ἀνένδοτον, δὲν εἶμαι πόρρω συγγνώμης, καὶ ταῦτα παρὰ κριτῆ σεβασμίῳ φίλῳ, καὶ | τὰ δίκαια ὀρθῶς κρίνοντι. Εἶδον τὰς δυσκολίας, τὰς ὁποίας ἐν τῇ περιηγήσει τῆς | συναντᾷ, ψυγείσης, ὡς γράφει, τῆς περὶ τὰ θεῖα τῶν ἐπαρχιωτῶν τῆς εὐλαβείας, καὶ ἐκ | λυθείσης τῆς ἀναγκαίας προθυμίας εἰς τὴν ἀπόδοσιν τῶν εἰθισμένων δικαιωμάτων τῆς, ἀλ | λ' ἐν ταυτῷ παρετήρησα ὅτι ἡ Πανιερότης τῆς, δυνάμει τῶν πατρικῶν τῆς παραινήσεων | ἀγωνίζεται νὰ θεομάνῃ τὸ κατεψυγμένον τῶν διαθέσεων τούτων. Ἐντεῦθεν εἶναι ἀναμφί | βολον ὅτι διεξαγαγοῦσα τὸ λογικόν τῆς ποιμνιον εἰς σωτηριώδεις νομάς, θέλει ἀπολαύσῃ | τοὺς καρποὺς τῶν πνευματικῶν τῆς ἀγώνων, εὐαρεστούμενη καὶ διὰ τὰς Χριστιανικὰς τῶν προόδους, | καὶ διὰ τὰς πραγματικὰς ἀφοσιώσεις τῆς πρὸς αὐτὴν εὐλαβείας τῶν. Ἐφ' ἅπασιν τούτοις, γνω | ρίζουσα ἡ σεβασμία μοι αὐτῆς Πανιερότης πόσον μὲ καθηδύνει ἡ ἀγγελία τῆς ἀπολαύσεως | τῶν πρὸς ὠφέλειάν τῆς καὶ εὐκλειαν τεινόντων, περὶ ὧν καὶ εὐχομαι ὀρ[ειλετικ]ῶς, καὶ σὺν | τῇ δεύσει φιλοτιμίᾳ σπουδάζω κατὰ τὸ ἄκρον πρὸς αὐτὴν σέβας μου, μὴ διαλείπη γράφου | σά μοι συνεχῶς περὶ τούτων, καὶ πρὸ τῶν ἄλλων κατατέροισά με τῇ δηλώσει τῆς πο | λυεύκτου μοι ἀγαθῆς τῆς ὑγείας ἧς τὰ μὲν ἔτη εἶεν θεόθεν ὅτι πλεῖστα καὶ πανεύ | θυμα, αἱ δὲ θεοπειθεῖς τῆς εὐχαί μετ' ἐμοῦ σωστικαὶ διὰ βίου. ,αωλαφ Νοεμβρ. ιδη τῆς σεβαστῆς μοι πανιερότητός τῆς

υἱὸς ἐν χριστῷ καὶ πρόθυμος δοῦλος

Στ. Βογορίδης

Σεβαστέ μοι Ἱεράρχα! θεὸς οἶδε ὅτι πολὺ σέβας τρέφω | πρὸς τὸ ἀξιόραστον ἱεροπρεπὲς ὑποκείμενόν τῆς, | καὶ χαίρω πολὺ ἐπὶ τῇ λήψει καὶ ἀναγνώσει τῶν | εὐχετικῶν τῆς. ἀλλ' οἱ ἀγῶνες καὶ αἱ ἀσχολίαι μου | ὑπερῆραν τὴν κεφαλὴν μου, ὡς αἱ ἁμαρτίαι μου. | ὁθεν παρακαλῶ καὶ νὰ μὲ μνημονεύῃ ἐν ταῖς νοεραῖς πρὸς | τὰ οὐράνια ἀναβάσεις τῆς καὶ νὰ μὲ χαροποιῇ | διὰ τῶν εὐαγγελίων τοῦ οὗ περὶ πολλοῦ ποιῶμαι εὖ εἶναι τῆς.

Σ Η Μ Ε Ι Ω Σ Ε Ι Σ

¹⁾ Ὁ γνωστός ὡς Στεφανάκης Βέης Βογορίδης, μετέπειτα Ἡγεμὼν Σάμου. Περὶ αὐτοῦ βλ. ἐν τῇ Ἱστορίᾳ περιοδικῆς ἐκδόσεως «Πρωίας», τευχ. Γ', σ. 58 Ν. Καρβούνη, Οἱ Βογορίδαι εἰς τὴν Μολδαυίαν.

† Ο ΛΑΜΠΗΣ ΚΑΙ ΣΦΑΚΙΩΝ
ΕΥΜΕΝΙΟΣ ΦΑΝΟΥΡΑΚΗΣ